

SLOVENSKÁ PSYCHIATRICKÁ SPOLOČNOSŤ (SPsS), o.z. SLS

VÝBOR SPsS SLS:

Michal PATARÁK

PREZIDENT

II. PSYCHIATRICKÁ KLINIKA SZU A FNŠP F. D.
ROOSEVELTA
BANSKÁ BYSTRICA
E-mail: patarakmichal@gmail.com
vybor.psychiatriy@gmail.com

Jozef DRAGAŠEK

VICE-PREZIDENT

I. PSYCHIATRICKÁ KLINIKA LF UPJŠ
KOŠICE
E-mail: jozef.dragasek@upis.sk

Vanda VALKUČÁKOVÁ

VEDECKÝ SEKRETÁR

PSYCHIATRICKÁ KLINIKA LFUK A UN
BRATISLAVA
E-mail: vanda.valkucakova@gmail.com

Igor RIČANSKÝ

CENTRUM EXPERIMENTÁLNEJ MEDICÍNY
SAV

PSYCHIATRICKÁ KLINIKA SZU A UN
BRATISLAVA
E-mail: igor.riecansky@savba.sk

Boris BODNÁR

CPLDZ

KOŠICE

E-mail: bodnarb@centrum.sk

Miroslav GROHOL

PSYCHIATRICKÉ ODDELENIE

NsP Sv. JAKUBA
BARDEJOV
E-mail: miro.grohol@gmail.com

Martin SOMORA

CPLDZ

BANSKÁ BYSTRICA

E-mail: somora@cpldz-bb.sk

Martin VANČO

PSYCHIATRICKÁ KLINIKA SZU A UN
BRATISLAVA

E-mail: martini.vanco@gmail.com

Eva KATRLÍKOVÁ

KLINIKA DETSKEJ PSYCHIATRIE LFUK

A NÚDCH

BRATISLAVA

E-mail: eva.katrlikova@nudch.eu

DOZORNÁ RADA SPsS SLS:

Barbora VAŠEČKOVÁ

PRESEDA

PSYCHIATRICKÁ KLINIKA SZU A UN
BRATISLAVA

E-mail: vaseckova@gmail.com

Veronika REŽNÁKOVÁ

PSYCHIATRICKÁ AMBULANCIA

CENTRUM MEMORY

BRATISLAVA

E-mail: veronika.reznakova@gmail.com

Matúš VIRČÍK

PSYCHIATRICKÁ NEMOCNICA

MICHALOVCE

E-mail: vircikmatus@gmail.com

Vyhlasenie k poslancnému návrhu na doplnenie zákona o rodnom čísle

Návrh zákona poslancov Jozefa Lukáča, Anny Andrejuvovej, Evy Hudecovej a Anny Záborskej, ktorý by mal dopĺňať zákon 301/1995 o rodnom čísle, po ktorého schválení by bolo možné meniť rodné číslo jedinca len na základe pohlavia určeného genetickým testom, je z medicínskeho hľadiska neprijateľný. Vychádza z mylného predpokladu o jednoznačnosti genetického testu na správne určenie pohlavia.

Genetické pohlavie, teda kombinácia XX alebo XY pohlavných chromozómov, sa síce považuje za základ biologického pohlavia, zohľadňujú sa však ďalšie aspekty (okrem genetickej, aj napríklad hormonálne, gonadálne, genitálne, psychologické).

Existuje mnoho stavov, pri ktorých genetický test nie je jasným ukazovateľom pohlavia. Určité geneticky podmienené poruchy sú charakteristické chýbaním jedného pohlavného chromozómu (Turnerov syndróm, 45 X0), nadpočetným pohlavným chromozómom (Klinefelterov syndróm, 47 XXY, syndróm 47 XYY alebo 48 XXYY) alebo kombináciami v medicíne nazývanými ako mozaiky (napríklad 45 X/46 XY). Rozpoznávame aj intersexuálne stavy, ktoré sú charakteristické iným genetickým ako gonadálnym pohlavím (pohlavie určené na základe pohlavných hormónov produkovaných pohlavnými žľazami a ich účinkov), pričom v oboch prípadoch ide o kategórie takzvaného biologického pohlavia. Ide napríklad o jedincov, ktorí majú mužský karyotyp 46 XY, ale majú narušenú syntézu mužského pohlavného hormónu alebo citlivosť receptorov na jeho účinky, takže majú ženské pohlavné znaky a často aj pohlavnú príslušnosť, alebo o jedincov, ktorí majú ženský karyotyp 46 XX, avšak zvýšenú syntézu mužských pohlavných hormónov, napríklad pre hyperpláziu nadobličiek, takže majú mužské pohlavné znaky a často aj pohlavnú príslušnosť. Príčin a typov týchto stavov je veľmi veľa a ich menovanie presahuje charakter a účel tohto odborného stanoviska.

Genetické pohlavie nie je vôbec určujúce pre prežívanie príslušnosti k určitému pohlaviu v prípade transrodových osôb, u ktorých by takýto návrh zákona úplne znemožnil právnu tranzíciu, čo je završenie medicínsky asistovanej tranzície a jedným z centrálnych vyústení a cieľov zdravotnej starostlivosti o tieto osoby.

Z týchto dôvodov považujeme návrh na doplnenie zákona o rodnom čísle za návrh, ktorý nemá žiadny medicínsky a odborný základ, ktorý nijakým spôsobom neprispieje k zlepšeniu zdravotnej starostlivosti, práve naopak, v mnohých prípadoch ju sproblematizuje, zablokuje alebo úplne znemožní a ktorý je v príkrom rozpore s doterajšou praxou takzvaného zmeny pohlavia. Veľmi znepokojivým rozmerom navrhovaného zákona je jeho zjavná neetickosť a ohrozenie ľudských práv a slobôd.

Vyhlasenie Slovenskej psychiatickej spoločnosti SLS podporujú:

Hlavná odborníčka MZ SR pre psychiatriu, doc. MUDr. Ľubomíra Izáková, PhD.

Sekcia sexuológie SPsS SLS

Slovenská sexuologická spoločnosť

Slovenská endokrínologická spoločnosť

Slovenská gynekologicko-pôrodnická spoločnosť

Slovenská spoločnosť lekárskej genetiky (ktorá vo veci vydáva aj vlastné stanovisko)

Za Slovenskú psychiatickú spoločnosť:

MUDr. Michal Patarák, PhD.

SLOVENSKÁ
PSYCHIATRICKÁ
SPOLOČNOSŤ
SLS

tel.: +421 2 5263 5603, 5292 2017, 5292 2019